

4T D'ESO · EM4 · UNITAT 4

Produir i treballar a l'era de la IA

Factors i sectors, productivitat amb qualitat, especialització, tasques i IA, i qui guanya

4

PER COMENÇAR

En aquesta unitat aprendràs a...

- Explicar amb quins factors i en quins sectors es produeix un bé o un servei.
- Calcular la productivitat d'una tasca i la seva variació, amb qualitat i sense.
- Distingir especialització, intercanvi i comerç amb un exemple.
- Identificar quines tasques canvia una eina d'IA i quant costa revisar-ne els resultats.
- Analitzar la relació entre productivitat i ocupació sense fer pronòstics categòrics.
- Valorar a qui pot beneficiar un guany de productivitat.
- Què construiràs: una taula de productivitat amb qualitat i un registre de tasques en parella.

SITUACIÓ DE PARTIDA · CAS FICTICI

Una situació de partida

És desembre a 4t B de l'Institut Ribera Nord. Al bar de la família d'en Hugo preparen cada mes uns quaranta cartells i menús impresos, que la Pilar fa a mà a les nits. En Dani ha convençut en Toño de provar una eina de disseny i textos amb llicència: el primer matí surten molts més esborranys en menys temps... fins que algú els llegeix amb calma. A l'aula d'informàtica, la Salma, la Lucía i en Dani ja en parlen.

❓ **Escriu cinc coses diferents que fa en un matí qui atén un bar.**

❓ **Si una eina prepara un cartell en la meitat de temps, però cal revisar-lo, quant s'estalvia de veritat?**

❓ **A la unitat anterior, un assistent va donar a la Salma dades falses i sense font. Per què convé comprovar també el que produeix una eina a la feina?**

MAPA DE LA UNITAT

Què veurem

- **4.1** Produir: factors, sectors i tecnologia
- **4.2** Productivitat: produir més amb el mateix
- **4.3** Especialització i intercanvi
- **4.4** Feina, tasques i tecnologia
- **4.5** Laboratori: productivitat amb revisió
- **4.6** Qui guanya amb la productivitat?

Quatre factors de producció

Recursos naturals

El que ofereix la natura: terra, aigua, matèries primeres.

Treball

L'esforç de les persones que produeixen.

Capital

Màquines, locals i eines que serveixen per produir.

Iniciativa emprenedora

Qui organitza i combina els altres factors.

CLAU

La **tecnologia i les dades** no es compten a part: canvien com es combinen els quatre factors.

Del camp a la taula: tres sectors

Primari

Obté recursos de la natura: agricultura, ramaderia, pesca.

Secundari

Els transforma: indústria, construcció, energia.

Terciari

Presta serveis: comerç, hostaleria, sanitat, educació, transport.

CLAU

El menú del bar recorre els tres: hortalisses, pa de la fleca i servei a la taula.

Productivitat de la Pilar

40 encàrrecs

La Pilar prepara 40 encàrrecs primer en 60 hores i, amb millor organització, en 50.

1. **Abans.** 40 / 60 = 0,67 encàrrecs per hora.
2. **Després.** 40 / 50 = 0,80 encàrrecs per hora.
3. **Variació.** (0,80 − 0,67) / 0,67 × 100: un augment d'un 20 %.

✔ **Productivitat = producció / hores de treball. Treballar més hores no la fa pujar.**

IA a les cartes del bar

CONCEPTE	CÀLCUL	IMPORT
Hores a mà	40 × 1,5 h	60 h
Hores amb l'eina	40 × (0,6 + 0,3) + 4 × 0,5	38 h
Temps valorat a mà	60 × 12 €	720 €
Temps valorat + llicència	38 × 12 € + 30 €	486 €
Estalvi valorat	720 − 486	234 €

CLAU

Per saber si una eina estalvia de veritat, compta també el temps de **revisar-ne** els resultats.

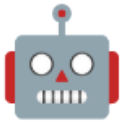
Complementar o substituir

Complementa

- L'eina fa una part de la tasca
- La persona decideix i hi aporta criteri
- Exemple: la tauleta proposa la comanda i la Pilar l'ajusta

VS

Substitueix

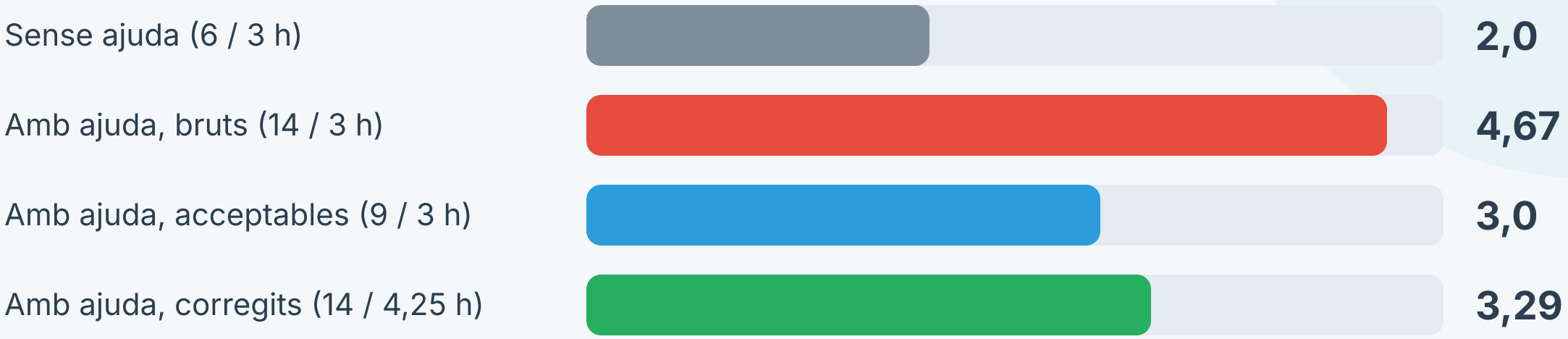
- L'eina fa la tasca sencera, sense la persona
- Queden la supervisió i les excepcions
- Apareix una tasca nova: revisar

CLAU

Una eina no sol substituir una feina sencera: **canvia algunes de les seves tasques**.

Cartells per hora

El que sembla i el que compta de veritat.

Font: exemple fictici de l'apartat 4.5.

CLAU

Compta les **unitats acceptables per hora**, no les brutes.

Qui guanya amb la productivitat?

Preus més baixos

Guanya qui compra.

Salaris més alts

Guanya qui treballa.

Beneficis o més producció

Guanya qui té el negoci.

CLAU

No hi ha un repartiment automàtic: depèn de la demanda, de la competència i de la capacitat de negociar.

🙋 PREGUNTA PER A LA CLASSE

Fan 14 cartells en 3 hores, però 5 tenen errors. Quina és la productivitat amb qualitat?

A 3,0 cartells acceptables per hora

B 4,67 cartells per hora

C 9 cartells per hora

✔️ Només compten els 9 acceptables: 9 / 3 h = 3,0 per hora. Els 4,67 són la xifra bruta.

REPÀS

Idees clau

- **Produir.** Quatre factors de producció, tecnologia i dades combinen els factors, tres sectors: primari, secundari, terciari, procés productiu per passos.
- **Productivitat.** Producció / hores, variació percentual, amb qualitat: unitats acceptables, organització, formació, tecnologia, motivació.
- **Especialització i intercanvi.** Divisió del treball, avantatges i límits, comerç.
- **Tasques i tecnologia.** Automatitzar, complementar, revisar, cost de revisió, cost valorat (temps + llicència): 720 → 486 €/mes, exposició ≠ desaparició.
- **Qui guanya?.** Preus, salaris, beneficis, producció, temps, el benestar no és només producció, desigualtat i bretxa digital.

PER ACABAR

Per pensar

1 Una eina fa molts més esborranys, però algú ha de revisar-los. Quin temps de revisió hauries de comptar abans de dir que estalvia temps?

2 Pensa en una feina que coneixes: quines tasques podria complementar una eina i quines no hauria de fer mai sola?

3 Si una empresa estalvia hores amb una eina, a qui podria beneficiar aquest estalvi? De què depèn?

Ara et toca a tu!

Repassa, practica i comprova el que has après.

📝 **Resum**

✅ **Test**

👆 **Interactius**

Llibre, presentacions, resums i tests gratis a **josesande.com**